

ZGODNJA DANICA.

Katolški cerkveni list.

Vrednik: Dr. Janez Krizostom Pogačar.

№ 14.

V Četertik 5. Maliturna.

1849.

Kratki premisliki

iz s. evangelija za velikonočno nedeljo.
(Mark. 16, 1—7.)

Jožef in Nikodem sta Jezusovo mrtvo telo z veliko častjo z dragimi dišavami maziljeno in obdano v grob položila. Pobožne žene, polne serčne ljubezni do Odrešenika, so per tej priči to sveto delo s svojimi solzami in s serčnimi željami ga počastiti nadomestvale. Vender se jim samo to ni zadosti zdelo, temuč domu gredè so se pogovorile, še tisti večer, preden se je veliki velikonočni praznik pričel, drugih masil kupiti, in prvi dan po prazniku na vse zgodaj iti, in Jezusovo telo obilniši z dišavami oblititi. — O zares lep in svet namen pobožnih duš, ktere mislijo, de Jezusa, svojiga Gospoda in Odrešenika nikoli ne morejo zadosti počastiti, in se jim tudi drugih iztroškov ne zdi škoda, de bi le svojimu Zveličarju svojo ljubezen, zvestobo in spodobno čast kolikor mogoče obilno skazale! Kako pač osramoti ta zgled tiste kristjane, kteri za božjo čast le malo sturè, in vender mislijo, de so že dosti sturili! Kdor svojiga Zveličarja res ljubi, naj se mu nikoli nič preveč ne zdi, kar za čast svojiga Gospoda in Učenika sturi; če vidi druge Boga hvaliti in častiti, naj ne misli, de je že zadosti česen, temuč tudi sam naj si prizadene sturiti, kolikor je v njegovi moči, de bo čast božja in čast Zveličarjeva čedalje bolj povikšana.

Ker je bil Jezus pred od smerti vstal, preden

so pobožne žene do groba prišle, svojiga lepiga namena niso mogle spolniti; vender je pa Jezus, ki je njih serca vidil, njih serčne želje za delo vzel, in je njih dobro voljo s tem povernil, de se jim je sam prikazal, in jih tako s neizrečenim serčnim veseljem napolnil. — Tako tudi naši lepi nameni, naše serčne želje velikokrat ne morejo spolnjene biti, velikokrat kaj dobrija želimo, kar nam ni dano spolniti; ali vender bodimo prepričani, de naše dobre misli in naši sveti nameni pred Bogam niso zgubljeni, ampak imajo svoje zasluženje in svoje obilno plačilo pred Bogam, ktero nam je v nebesih prihranjeno.

Pobožne žene niso mislile nič na zadržke, kteri so bili njih namenu nasproti. Vedile so namreč moč Jezusovih sovražnikov, hudobo judovske duhovšine in farizejev; so vidile, de tudi izmed ljudstva jih je bilo veliko, de se Jezusa čertili: mogoče bi bilo toraj, de bi jim ne bilo več perpušeno do groba priti. De je straža varhov pred grobam, niso vedile, pa tudi ne mislile na kaj takiga. Vsi ti in taki zadržki jih niso ostrašili, ampak s serčno ljubeznijo so se podale prvi dan po prazniku zjutraj zgodaj na pot proti grobu. Po poti jim še le na misel pride težki kamen, kteriga so vidile tisti večer pred duri groba pervaliti. Govorile so med seboj po poti od tega kamna, kdo de jim ga bo odvalil, zakaj same bi ga ne bile mogle odvaliti, ker je bil silno težek. Pa tudi ta kamen jih ni ostrašil ali vernil, ampak njih ljubezen jih je gnala, de

so z zaupanjem šle proti grobu, kakor de bi jih nič ne moglo zadržati do Jezusa priti, in mu svojo ljubezen skazati. — Ljubezni pač res nič ne more zoper stati, ljubezni ne more nič premagati, zakaj ona sama premaga vse. Srečne duše, ktere tje kaj hité, kamor jih ljubezen kliče! Noben strah, nobena težava, noben zadržek jih ne more ustaviti in od namenjeniga dela odverniti. Le tisti kristjan, kteri prave, goreče ljubezni do Boga nima, se v svojih sklepih in obljubah zadržkov in napotljejev ustraši, ktere pred seboj vidi, ter se na poti ustavi, ktero je nastopil, se verne nazaj, ker si misli, de ne bo mogel speljati, kar se je namenil.

Ko so bile žene blizo groba prišle, zagledajo, de je kamen že odvaljen. Tako Bog vse nar večji zadržke tistim s pota spravi, kteri, kadar vidijo, de s svojo močjo si ne morejo pomagati, v božjo pomoč svoje upanje postavijo. O koliko jih je, kteri menijo, de so jim nepremagljivi nasprotljeji napoti, de bi se popolnoma k Bogu obrnili; ali ko bi se enkrat serčno in možko na pravo pot podali, bi sami spoznali, de gnada božja vsakimu naproti pride, in mu nar težeje skale, ki so se mu nepremakljive zdele, do čistiga s pota potrebi. — Poslušajmo svetiga Ciprijana: „Ko sim bil še v tamo zagernjen, in sim še v tamni noči svoje nejevere taval, ko so me še grozovitni valovi morja gonili, sim bil revež semtertje premetvan, de nisim vedil kam, in nisim spoznal resnice. Prerojen biti, kakor mi je milost božja obetala, se mi je pretežko in terdo zdelo, zavoljo spačenja, v kteriga je bilo moje serce pogreznjeno. Kako sim mislil, se more tako naglo spremenjenje zgoditi? Kako more človek na enkrat odložiti, kar mu je prirojeno? — Ali kakor hitro je voda, ktera nas prerodi, s svojo močjo madeže mojiga poprejšnjiga življenja oprala, in je luč od zgoraj v moje zdaj očišeno serce zasijala, kakor hitro sim bil v tem drugim rojstvu (svetiga kersta) v noviga človeka spremenjen, in se je sveti Duh nad menoj razlil, sim per ti pričel čutil, de so bile moje prejšnje slaboverne misli prečudno pregnane. Ker je bilo pred zaklenjeno, je bilo zdaj odpertó, vse moja tama je zginila. Kar mi je bilo pred tako težko, in se mi je nemogoče zdelo, se mi je zdaj lahko vidilo.“

Ko so svete žene v odpert grob pogledale, so vidile angela v podobi mladenčca na desni strani groba sedeti in so se ustrašile. Angel pa jim je rekel: „Nikar se ne ustrašite! Ve išete Jezusa Nacaretana, križaniga; vstal je, in ni ga tukej“. — Kdor križaniga Jezusa iše, se mu ni treba nič bati, se ničesar ustrašiti; le tisti naj se boji, kdor sveta in posvetniga veselja in razujzdaniga življenja iše, le tisti naj se boji, kteri Jezusa križaniga zaničuje. Srečne duše, ktere Križaniga išejo s posnemanjem

njegoviga življenja, s pokorjenjem, z zaničevanjem svetá, s ponižnim, pobožnim življenjem! Najdle ga bodo tisti dan, ko bodo vsi iz grobov vstali, in pred njegovo sodbo šli; razveselile se bodo njegova perkasanja, kakor so se svete žene in njegovi aposteljni razveselili, ko se jim je po svojim vstajenji prikazal.

Potočnik.

Zakonski zadržki.

Spisal Peter Hieinger.

(Dalje.)

14. Kteri so zaviravni zadržki.

Razun do zdaj razloženih razdiravnih zadržkov, ki zakon celo neveljavin delajo, so še zaviravni zadržki, kteri zakona sicer ne ločijo, pa njegov nastop vunder nepostavin in grešin storé. Kdaj je bilo zaviravnih zadržkov več kakor zdajnje dni; tako so bili vsi, kteri so se velike pregrehe vdeležili, in očitno pokoro delati mogli, od zakona zadržani. Dan današnji se teh zadržkov le malo šteje, ker jih je nekaj navada, nekaj postava Trid. zbora opustila; so pa tile:

- 1) pomanjkanje privoljenja staršev per takih, ki so še v očetovi oblasti. Starši sicer svojim zadosti starim otrokam možitve ali ženitve ne morejo toliko braniti, de bi brez njih dovoljenja zakon celo nič ne veljal; ali otrok se zoper dolžno spoštovanje zlo pregreši, ako brez vesti in volje svojiga očeta v zakon hoče stopiti. To se lahko razume iz besedi Tridentinskiga zbora, kjer je v 24. seji 1. poglavji rečeno, de starši zakonov, ki so jih otroci brez njih volje nastopili, sicer ne morejo razdreti, de je pa sveta cerkev take zakone vselej po vsi pravici čertila. Deželske postave v Avstrii za to stran tirjajo, de per sinovih in hčerah, ki še niso štirin dvajsetiga leta dopolnili, mora oče pred dvema pričama fajmoštru svoje privoljenje ustno ali pisano na znanje dati; če pa ženin ali nevesta nimata očeta, mora privoljenje v njih zakon od deželske gosposke, ki je viši oskerbnica sirot, s pismam dodeljeno biti.
- 2) Zaroka z drugo osebo, ako ni po redu razderta. Med svetam se zaroke ali pogodbe se v zakon vzeti večkrat zlo nepremišljeno delajo in ravno tako razdirajo. Ali na teh zarokah ni tako malo ležeče; zakaj uni, komur se zakon zareče, na tako obljubo vse svoje življenje zida. Cerkvene postave so torej zaroke z veliko resnobo sprejemale, in vsaciga v vesti obljubo dopolniti vezale; še so v časih s posebnimi duhovnimi štrafingami žugale. Po vesti tedaj od storjene zaroke en del sam zase ne more odstopiti, razun iz gotovih uzrokov, zlasti če drugi del v

posebno boleznin pade, se daleč v druge kraje preseli, zakon predolgo in brez uzroka odlaš, se z drugo osebo pregreši, ali kakih zgovorjenih pogoj ne dopolni. Če se pa oba dela vsak od svoje strani med seboj zastopita, tukej smeta zaroko vselej razdreti, desiravno bi bila s prisego poterjena; zakaj, nastop zakona mora prostovoljin in ne posiljen biti. Ako pa kak cerkveni zadržik na pot stopi, se lahko razumē, de po tem zaroka ne velja. Če je tedaj kdo s kako osebo v zaroki, se z drugo osebo ne more zaročevati, razun potem, ko je poprejšnja zaroka razderta; vonder ko bi bil že drugi zakon sklenjen, potem ga ktera poprejšnja obljuba drugi osebi storjena ne more zadrževati. Deželske postave se večidel ne poganjajo za zaroke, in se tudi lahko ne morejo, ker zaroka le bolj znotraj vest, kakor pa vnanje razmere zadeva; le zaročilni dar (aro, šenkingo) in posebne stroške mora tisti, kateri brez uzroka od besede odstopi, zgubiti ali povrniti.

3) Neslovesna obljuba čistosti, ali klosterskiga življenja, to je taka obljuba, ki je človek ne stori pred cerkvijo ali očitno, temuč le sam zase, de noče v zakon stopiti, ali de hoče v kloster se podati. Tudi s tako obljubo se namreč človek Bogu zaveže, in ne sme jo s prestopam v zakonski stan prelomiti, razun ako bi bil od nje popred odvezan. Če bi pa kdo s tako obljubo zavezan vonder v zakon šel, zakon per vsim tem velja, desiravno stopinja vanj ni brez greha. Ravno zato obljube čistosti niso nepremišljeno delati.

4) Posebna cerkvena prepoved, kjer namreč duhovna gosposka iz posebnih uzrokov zakonsko zavezo zadržuje, postavim ako sta ženina ali nevesta v keršanskim nauku premalo poučena, ali ako se kak postavim zadržik kaže, ki se ni dosti določen, in tudi kadar ktera deželska prepoved nasprot stopa, kjer duhovni pastir ne sme zoper njo ravnati, kakor će postavim komu zavoljo vojašine ni privoljenje v zakon dano. Zastran tacih posebnih cerkvenih prepoved se najdejo sklepi v II. Lateranskim zboru pod papežem Inocencijem III. l. 1216, in v listih Aleksandra III. od l. 1170 in 1780. Semkej se zna vzeti tudi ta zadržik, de oklici niso še po postavi dokončani.

5) Prepovedan čas, to je posebin čas v letu, v katerim se zakon ne sme skleniti, saj ne brez višiga dovoljenja in ne slovesno. Tacih časov je bilo kdaj več med letam; po besedah Tridentinskiga zbora v 24. seji 10. pogl. pa je zdaj le čas od prve Adventne nedelje do razglasenja Gospodoviga, in od Pepelnične srede do Bele

nedelje. Ti časi so dnevi pokore in zatajevanja, ne spodobi se ob njih ženitninska slovesnost in veselnost. Naj bi tedej iz posebnih uzrokov taki čas komu od viših poroka dovoljena bila, se mora na tihama zgoditi, nevesta se ne sme slovesno v ženino hišo voditi, in zakonski blagoslov, ki se med sveto mašo deli nevesti, mora zaostati.

6) V zadnje se zna še imenovati krivoverstvo eniga dela, če namreč katolčan hoče vzeti nekatolčanko, in katolčanka nekatolčana, če je en del tedej prave vere, drugi pa ne, temuč je protestanske (Luteranske, Kalvinske al Evangelske) — ali greške (rusovske, staroverske). Tak zakon se imenuje namešan zakon. Lahko se razumē, de prave edinosti misel in sere v zakonu tam ni mogoče, kjer eden papeža višiga poglavarja spozná, drugi ne, eden birmo, pokoro in tudi zakon med zakramente šteje, drugi ne; tudi je za izrejo otrok v pravi katolski veri tam le nevarnost ali celo nemogočnost, kjer oče ali celo mati te vere ne spozná. Sploh že apostelj v listu do Tita 3, 10. piše, krivoverskiga človeka se ogibati; koliko več mora ta beseda zastran nar tesneji človeške zveze veljati, kakoršna je v zakonu! Kako lahko bo tukej še terdin katolčan ali katolčanka ob pravo vero! Duh svete cerkve je bil zatorej takim zvezam zmirej nasprot, kakor je iz pisem svetih Očetov, iz razsodb cerkvenih zborov in Rimskih papežev spoznati. Vonder nekđaj so se take zaveze le po redkim namerile. Drugač pa je prišlo, kar se je po Martinu Lutru velika ločitev v zahodnji cerkvi zgodila: ni bilo mogoče tukej vsih namešanih zakonov ubraniti, ker so katolčani dostikrat v sredi krivovercov in večkrat še hudo od njih stiskani. Kolikor daleč takih zavez ni bilo mogoče zadržati, je cerkev vonder vselej tirjala, de za pravo vero katolskiga dela in otrok nevarnosti ne bo, naj se marveč še nekatolski del k rimski cerkvi napečuje. To so papeži Klemen VIII., Urban VIII., in Klemen XI. še proti kraljevim in knezovskim osebam izrekli. Papež Benedikt XIV. je ravno to sploh tirjal v razlagi zastran zakonov v Belgii in Nizkozemljii, in Pij VI. za Avstrijske dežele in Klevsko vojvodstvo na Nemškim. V današnjih dneh je papež Pij VIII. l. 1830 namešane zakone v Pruskih deželah le s to pogojo dovolil, de se pisan list odda, otroke v katolski veri izrediti; le potem se sme poroka po cerkvenim redu zgoditi; drugač pa katolski duhovni pastir le v navadnji obleki v hiši sme sprejeti besedo ženina in neveste, de v zakon privolita. Enako je papež Gregor XVI. za Bavarsko l. 1832, in za Avstrijo l. 1841 razločil. Na te razsodbe Rimskih papežev so škofje toliko der-

žali, de sta nadškofa, Kelnski Klemen Avgust grof Droste, in Poznanjski Martin Dunin, raji v ječo šla, kakor de bi bila za čerko odstopila od postave. Ako tedej bi kak katolški del z nekatolškim hotel v zakonsko zavezo stopiti, ga mora duhoven pastir z vso ljubeznijo in ojstrostjo pred takim početkam svariti, in ako vonder per svojim sklepu ostane, in želi po katolško poročen biti, mora obljubiti za spreobrnjenje nekatolškiga družeta skerbeti, tudi mora popred s pisanim listam katolška izreja otrok zagotovljena biti, de se potem dovoljenje v zakon od škofa dobi. Drugač se pa poroka ne more v cerkvi in slovesno zgoditi. — (Zdajnje dni je potreba, to reč nekoliko bolj razložiti, ker se morebiti tudi v naših krajih večkrat take zaveze naključiti znajo.)

(Konec sledi.)

Bo že še le sama katolška prava.

I. Katoliki častimo Mater božjo kakor kraljico nebes in zemlje, in tudi njene podobe visoko spoštujemo. Lutherani in svitloberbarji (Lichtfreunde) nas za to malikovavce imenujejo; kaj bodo pa k temu rekli, kar se je lani na Dunaji zgodilo? Nad velicimi vratni c. k. orožarnice na Dunaji je bila v letu 1588 podoba Marije Device postavljena, in v letu 1715 obnovljena. Šestiga in sedmiga Kozoperska lanskiga leta so puntarji tako streljali v orožarnico, de so kugle po vsih straneh Marijne podobe nagosto v zidu obtičevale, in krog in krog zid poškedovale; samo podobe kar nobena ni zadela. — Mora vender Marija v nebesih nekaj veljati, de svoje podobe na zemlji ni pustila poškedovati, ali če hočejo izobraženi drugači: Mora vender Bogu Marijna podoba ljuba biti, de je s čudežem oginjal in svine od nje odvernili. — Se ve, de bodo pa rekli: „se je tako namerilo“. Mi pa rečemo: se je merilo, in se ni merilo — ne le en dan, ampak dva dni; — naj pa postavijo Lutrovo, Husovo, Rongetovo podobo na zid, ali pa podobo kaciga verskiga nemarnika (indifferentista), in naj jamejo tako streljati, bodo vidili, če se bo jim tudi kej taciga permerilo.

II. Katoliki pravimo, post je božja naredba, in kader nam cerkev zapoveduje, smo dolžni se postiti. Luther in pa njegovi nasledniki — nekatolški in katolški — pa zoper drugo božjo zapoved besede s. pisma napak obračajo, ter pravijo: kar skoz usta gre, ne ognusi duše. Kaj bodo pa k temu rekli? — Kvaterno sredo letašnjiga posta neka visokoglavca v pivnico prideta, ter hočeta kej jesti imeti. Ponuja se jima to in to — postno. „A, štokš že smerdi“, pravi eden, in hoče mesa, klobas imeti. „Ni perpravljeniga“. „Pa perpravite!“ Se perpra-

vi, in jesta — v kvaterno sredo. Kar enimu kost v gerlu obtiči. Se davi, in hrepa, pa je ne more izhrepati. Gre k zdravniku. Zdravnik svojo dolžnost stori, umetnost in znanje skusi; tode „človek obrača, Bog oberne;“ zaničevavec posta gre domu, pošlje po dušniga zdravnika, in — o polnoči umerje. — Huda volja, ne mara, tudi tukaj poreče: „namerila se je;“ to de, notri v dnu serca drug glas pika, rekoč: „bo vender le sama katolška prava, nji bi mogli pokorni biti!“ pa huda volja ta zveličavni glas zadušuje.

—r—

Tako le svobodo dajejo sovražniki katolške vere!

Škofa Marilleja na Švajcovskim je dala deželjska vlada v Chillonu v ječo, in pa edino za to, ker je stanovitno branil cerkev in katolško vero.

Vlada ni imela k tacimu nasilstvu nobeniga vzroka, in bi bila rada svoje nepošteno djanje zoper pravnost in pravico zagernila. Omenilo se je zapertimu škofu, de se mu bo pomagalo k begu iz ječe, in čez mejo iz dežele. Škofov odgovor pa gospodam visoke vlade ni vstregel. Škof je tirjal, de hoče sojen biti po postavi in pravici. Potlej je sklenil deželjski svet v Frajburgu, de hoče škofa spustiti, in de ga bo dal čez deželne meje spraviti, ako bi sam dobrovoljno ne hotel iz dežele iti. Nadzornik g. Vivis oznani stanovitnemu škofu blagoserčni deželjski sklep, in ga ob enim praša, kam si misli škof izvoliti. G. Marillej pa je odgovoril, kakor se spodobi kristjanu, kateri si je svest svoje nedolžnosti. „Z nasilstvam sim bil vjet, — reče škof — in v to mesto perpeljan brez zaslišanja; še celo tega nisim zvedil, kaj de imajo zoper mene, in v čem bi me kdo pred sodbo klical. Kakor katolik, kakor švajcarsk občan, in kakor škof, se slovesno zoper to zapiranje proti stavim. Dvakrat sim pisal do Frajburške, dvakrat do Vaadtlandske vlade, in nobenkrat ni bilo odgovora. Svobodo hočem, naj se z menoj dela, kakor postava pravi, in taciga velevanja ne gre nobenimu švajcarju odreči. Ne grem iz Chillona drugač, ako bi me sodba s silo odpravila. Kar tiče mesto, v ktero naj bi na pregnanstvo šel, na to nimam odgovora“. In res je vlada zopet nasilje zgrabila, ter škofa brez zaslišanja, brez sodbe na Francozovsko odpravila. — To je svoboda, enakost in bratinstvo!! Tako delajo vekači, ki imajo svobodo na jeziku — biče, knute, okove in trinogstvo pa v rokah.

Blahovest.

Kardinal Švarcenberg.

Iz Prage. Pretečeni mesec je bil slavoviti kardinal Švarcenberg v naši staroslavni Pragi. Vsa-

kimu, komur koli je bilo dano, ž njim govoriti, ga per altarji, doma, ali kjer si bodi, viditi, je pokazal ta znameniti veliki duhoven, de se naša vlast zamore ž njim hvaliti kakor z vrednim sinom, in cerkev božja kakor z apostolskim služabnikom. — Žalostni časi so za nas postali, katoliki! Sovražniki naletujejo cerkev od vsih strani; protivniki zalezujoči verne kristjane, bi radi v grob pokopali vero po Kristusu razodeto; marsikteri katolik se boji nastoječih bojov. Ne takó naš razsvetljeni verni kardinal. S pokojnim srcem, in s terdnim prepričanjem, de ne dremlje vsigamogoči ohranovavec in vladar sv. cerkve, gleda on na valovito morje, katero otrinja ob skalo našiga zveličanja. „Nam se ni treba ogledovati po negotovi podpori poglavarjev in vladarjev tiga sveta; s cerkvijo je Bog, in pod obrambo vsigamogočniga ne more drugači biti, kakor de resnica zmaga;“ to je beseda (parola) tiga vredniga mašnika cerkve božje. Prejden je iz Prage odšel, je obiskal tudi bogoslovce, ktere je on na prošnjo posvečniga škofa Tippmanna blagoslovil rekoč: „Namestnik vašiga škofa me je nagovoril, naj vas blagoslovim. Bog sam vam dodeli svojiga blagoslova za boj v nastojnim, težkim času. Gremo, res gremo terdimu boju nasprot. Ta boj, ki nas čaka, ni občinsk, družbinsk, versk, ampak boj pantheisma proti keršanstvu. To je boj, v katerim se človek, samiga vbrezbožnivši (Boga zneživši), vojskuje zoper spoznanje Boga kakor narvikšiga Bistva. In zatorej ne perčakujte, per svojim prihodnjim poklicu vgodnosti, tudi se ne delajte upanja posestva, časti, prijetnosti življenja, temuč perpravljajte se na težave, odpor, in terdo vojskovanje. In k temu vojskovanju vas blagoslovi Bog!“ Globoko v serca so pričijočim segle te besede, in mnogim se bodo v duši glasile dokler bo živel. Blahovest.

Zgodbe katolske cerkve.

Spisal Peter Hieinger.

(Dalje.)

Perva doba.

Začetik cerkve po Kristusu in aposteljnih.

19. Perro leto Jezusoviga uka, nabiranje učencor.

Jezus je bil trideseto leto izpolnil, ko se je dal Janezu kerstiti. Potem, ko se je v pušavi z molitvo in s postam za svoje očitno delo perpravil, je stopil iz samote, in prišel na mesto, kjer je Janez kerševal. Ko Janez Jezusa ugleda, se oberne k dvema svojih učencor rekoč: Glej Jagnje božje! Naglo se vzdigneta učenca, in gresta za Jezusam; ljubeznivo sta sprejeta, in ostaneta tisti dan per njem. Bila sta Andrej in Janez. Potem najde Andrej svojiga brata Simona, in ga perpelje k

Jezusu; in ko ga Jezus ugleda, mu reče: Ti si Simon, Jonov sin; imenoval se boš Kefa ali Peter (skala, skalnik). Drugi dan na poti v Galilejo, je našel Jezus Filipa, in ga poklical za seboj. Filip pokliče Natanaela ali Jerneja, in ga pelje k Jezusu. Tako je bilo že pet mož krog Jezusa; pripeljalo jih je k njemu pričevanje Janeza Kerstnika, in pa posebna moč, s katero je on vse k sebi vleči znal; vidili so tudi že nekaj božjiga nad njim, in sicer pred drugim v tem, de je on za Natanaela še pod figovim drevesam vedil. Vonder jih v začetku še bolj poterčiti, je v Kani Galilejski prvi čudež storil, kjer je na ženitnini vodo v vino spremenil; pokazala se je v tem delu tako moč, kakor dobrota in milost Jezusova, in učenci so toliko terdneji verovali, kar so že pred spoznali, de je On Mesija.

Potem se je hotel Jezus ljudstvu bolj razodeti, in ker je bil Velikonočni praznik blizu, je šel po postavi v Jeruzalem; tam je iz tempeljna prodajavce in menjevavce izgnal rekoč: Ne delajte hiše mojiga Očeta v hišo kupčije. S tem se je skazal kakor poslanca Očeta nebeškiga; in ker so ga Judje za to prijeli, s čem de spriča tako oblast, jim je naprej povedal čudo svojiga vstajenja od mertvih. Ker je Jezus o prazniku še več učil, in tudi mnoge znamenja delal, jih je veliko v njega verovalo; pa on se nanje ni zanesel, ker je vsih serca dobro poznal. Vonder je prišel eden Judovskih prednikov, Nikodem po imenu, po noči k njemu, se je dal podučiti od božjiga kraljestva, in je odslej ostal na tihim Jezusov učenec. Temu je Jezus tudi potrebo prerodenja iz vode in s. Duha razložil, in s tem drugačin kerst od Janezoviga pokazal. Od Jeruzalema je šel tedej Jezus k Jordanu, in je ondi jel učiti in kerševati s svojimi učenci, in veliko jih je šlo k njemu, kateri so se dali v njegovo ime kerstiti, tako de je On kmalo več učencor dobil, kakor Janez. V tem, bi se znalo reči, de je bil prvi začetik svete cerkve Kristusove.

Po tem, ko jo bil Janez v ječo veržen od Herodeža, se je Jezus iz Judeje v Galilejo umaknil, vedoč, de farizeji tudi po njem strežejo, ker so izvedili, de on toliko učencor dobiva. Na poti v Galilejo je šel Jezus skozi Samarijo, in je per mestu, Sihar imenovanim, na Jakobovim studencu pogovor imel s Samariško ženo; in ko je potlej na prošnjo Samarijanov dva dni v tistem mestu ostal, jih je zlo veliko v njega verovalo. Na to je prišel v Galilejo, in Galilejci so ga s perpravljenimi serci sprejeli; in začel je v shodnicah oznavati evangeli ali veselo oznanilo od božjiga kraljestva, in opominjati k pokori rekoč: „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je perblizalo“. Slovelo je

od njega po deželi, in per vsih je bil v časti; le v svojim domačem mestu, v Nazaretu, je bil slabo sprejet. Iz shodnice in iz mesta so ga izgnali, in iz roba gore hotli doli suniti, on pa je posred njih gredé stran šel. V Kani pa je Jezus zopet drugi čudež storil: ozdravil je namreč sinu kraljičeviga, ki je v Kafarnavmu bolan ležal. To mesto je bilo per Genezarskim jezeru, zavoljo kupčije je tje veliko domačih in ptujcov vkupej vrelo; zato si ga je Jezus za svoj stanovitin sedež izvolil, ker se je od tod glas njegoviga uka dalje razšél; od ondod je tudi svoje pota po Judovski deželi nastopal.

Učenci, ktere si je Jezus od začetka zbral, dosihmal niso bili stanovitno per njem, temuč so še šli za svojim delam; bili so namreč ribci. Zdaj jih je pa hotel v svoje vedne tovarše vzeti; tam per Galilejskim morji je poklical Petra in Adreja, Jakoba in Janeza, potem ko jim je bil dal čudno velik vlak rib storiti; povedal jim je, v kaj jih je izvolil, de jih namreč hoče človeške ribe storiti, v to si vzeti, de bi po oznanovanji s. evangelija ljudi v njegovo kraljestvo zbirali. In oni so popustili mreže in čoln, in šli za Gospodam; slišali so zdaj ves njegov nauk, vidili vse njegove dela, in po takim so se perpravljali, njega in njegovo besedo kdaj po vsim svetu oznanovati. Ko je zdaj z njimi v Kafarnavm prišel, je tam v shodnici hudiga duha iz obsedeniga izgnal; potlej je v Petrovi hiši njegovo tašo od merzlice ozdravil. Potem je hodil po mestih Galilejskih, oznanoval evangeli, ozdravljaj vsake bolezni, izganjal hudiče; in veliko množic iz cele Judovske dežele je šlo za njim. Med drugimi bolniki je on ozdravil v nekim mestu goboviga, in v Kafarnavmu mertvoudniga, kteriga so zavoljo množice skozi streho mogli pred njega spustiti. Dalje si je Jezus še družih učencov pervezl, kteri bi vedno z njim bili; sploh so bili vsi nizkiga stanu in neučeni, pa pripravnih sere za visok poklic. Matevža je on celo s cola poklical de je za njim šel; in takrat je Jezus pokazal očitno, de je prišel grešnike iskat in zveličat, ker je s colnarji in očitnimi grešniki jedel, in jih učil.

Kar je Jezus s svojim ukam in s svojimi deli nar pred hotel doseči, je bilo to, de bi ga bili vsi od Boga obljubljeniga in od ljudi dočakovaniga Mesija ali Kristusa spoznali; in ta njegov namen se je v pervim letu njegoviga uka zlo izpolnil. Galilejci so v njega veroval, Samarijani so ga sprejeli, in desiravno so mu bili Farizeji od začetka nasproti, so vonder množice iz Jeruzalema, in Judeje in od une strani Jordana za njim šle; njegovi učenci pa so od začetka spoznali: „Kristusa smo našli“.

(Dalje sledi.)

Razgled po keršanskim svetu.

Zgled zveste vernosti v Tirolu. Ljudstvo na deželi se z vso serčnostjo ustavlja nekterim rečem, ktere učeni gospodje močno vsiljujejo. Med ljudmi po celi deželi hodi spis, od kmeta narejen, kteriga so možje iz več občin v posvetovanji poterdili in sprejeli. V tem spisu verni Tirolci tirjajo, mem družih reči tudi to, de bi katolški veri v nobeni reči ne bila pravica zmanjšana in skrajšana, de bi samostani ali kloštri ne bili odpravljani od države, de bi se mniham ne grabila svoboda, ktera je vsim prebivavcam vsih dežel obljubljena; de bi cerkvi ostalo njeno premoženje, in duhovnam pravični dohodki; de bi v šolah duhovni imeli viksi ogledništvo nad izrejo mladosti itd.

Iz Poznanjskiga. Poljaški katoliki so napravili družbo za brambo pravic katolške cerkve na Poznanjskim.

Iz Kine. V Kini ali na Kitajskim se veselo, veselo razširja katolška vera. V Kiang-nan-ski okrajni je nekakih 30 milijonov prebivavcov — in med njimi se šteje že 70.000 kristjanov. Odkar se je v letu 1845 preganjanje keršanstva ustavilo, ajdje keršanskiga misijonarja koj z veseljem obsujejo, de se le med nje perkaže. Kristjani zavoljo veliciga pomankanja duhovnov še vsako leto sv. zakramentov ne morejo prejeti. S tem veči je pa za to njih hrepenjenje po nebeškim kruhu. Kader zvedó za kakiga duhovna, po tri dni deleč k njemu vrejo, de bi zamogli sv. zakramente prejeti. — Bog daj, de bi ta vesela gorečnost unih kerkanskih novincov nam bila zveličavin spodbudik v veri in vernosti, in ne vzrok še hujši sodbe.

Duhovska veselica iz Blahovesta. Vmestili smo v vsako šolo nov križ. Gospoda Jezusa bi mogel vsak kristjan neprenehama pred očmi imeti; noben trenutek bi ne smeli iz misli pustiti tega nar svetejšiga Gospoda svojiga. Želim, de bi se naši otročički precej iz mladosti na to navadili, za to sim preskerbel za vsako šolo to podobo Gospoda Jezusa.

Bodi Bogu hvala, zopet se je ena potreba odrinila! Občina brez zvona, je človek brez glasa. Občini S-ski ga je daroval v spomin mož, ki je 12 let v nji prebival, in pokušal v nji srečo in nesrečo. Bog sam plačaj dobrotniku! — Zvonček ni brez pomena. Njegov glas nam je kakor božji glas. Kader koli se njegov žvenk po soseski oglasi, smemo serčno reči: „Bog nas kliče!“ Bog sam nas kliče, de bi molili, se spomnili včlovečenja Sinu božjiga, in vsih nezmernih dobrot svojiga Stvarnika. Bl.

Od Amerikancov se učimo Boga in njegovo sveto nedeljo spoštovati! Iz noviga Jorka piše neki Krajnec, de ob tem dnevu so ondi prepovedane vse kazališa (teater), igre, in plesiša. Ko bi Evropejci, s svojo domišljivo izobraženostjo, in bahajoči z devetnajstim stoletjem, bili že saj toliko izobraženost dosegli, de bi Gospodoviga dne z vsakoršnimi zanikostimi, kazališi, plesi, s tako imenovanimi besedami, godbami itd. ne oskrnjevali; zlo je upati, de bi devetnajsto stoletje bilo srečniši, kakor je.

Iz Francozovskiga. Na Francozovski zemlji, ktera se je bila zvergla v zibel nejevere in sovraštva do keršanstva, dan na dan lepši razcveta ljubezen do vere in vernosti. Novi dokaz je bilo ne

davno nova volitev občinskih uradnikov. Po južnih okrajnah si je narod skorej čisto same katolike občinske uradnike zvolil. Nasprotniki vere nasledek tih volitev silno težko prenašajo. — Želeti je, da bi ljudstvo povsod take, bodi si uradnike, ali poslance volilo, ki so pošteni, do vsaciga pravični, in ki bi kakor verni katoliki ne pustili naroda za vero okrajati: ne pa kakor unikrat, ko je neki pošten mož od samopašnežev v zboru zasmehovan bil, za to, ker je v verskih zadevah voljo ljudstva terdil med njimi, ki so po svoji lastni termi delati hotli. Sed, „homo proponit, Deus disponit. Človek obrača, Bog oberne“.

Kaj pravijo Luterani sami od Rimskega punta? — Angleški časnik „Times“ se zlo hudoje nad roparskimi laškimi puntarji, da so sv. Očeta tolikanj „dobriga in zvestiga vikšiga pastirja“ pregnali, in pravi verh družiga: „In tega papeža so pregnali Rimljani s svojim puntarstvom in s svojo nehvaležnostjo! Njegovo pregnanje je zgolj sad vsilovanja nekterih ljudi, kateri so že davnej kovarili, da bi storili Rim središe laške enote in sedež ljudovlade. — Stvar teh prederznih ljudi si je cesto k vladi z ubojem g. Rosiga odperla. Kar Rim sam tiče, ga ne more zadeti veči kaznen (šiba), kakor če pride pod vladu taccih gospodov, in pod tiranstvo sprideniga ljudstva“.

Neki Francozovski časnik (L' opinion publique) pa piše: „Rim bo tepen za lahkomišljenost in za punt, kteriga je vzdignil zoper svojiga dobrotnika in očeta. Rim s papežam je bil živ altar katolškiga svetā; Rim brez papeža ne bo družiga, kot velik grob“. V spoštovanim in izverstnim poljskim časniku „Čas“ pa se bere: „Pogled celiga kersanstva zdaj hiti za bogim naj vikšim pastirjem. Kersanstvo ne more zapustiti svojiga pastirja, ne more ga pustiti pod vladu sojmov (klubov), nastavljeniga za smert malocennost; kersanstvo se mora pognati za odsodo sv. Očeta, mu mora zagotoviti pokoj in varnost, on ni samo Rimski vladar, ampak duhovni oskerbnik spoznavavcov križa!“ — Kdor celo zmed katolikov se prederzne, per tolikim spričevanji od svetih namenov in djanj sv. Očeta, ga per vsim tem opravljati, in nesramno ljudem lagati, da bi on sovražnik našiga cesarja, ali pa koga družiga, kterikrat bil, njemu Bog pomagaj! zakaj v njegovim sercu je nekaj kljukastiga.

Iz Rima. Nekdo piše: „Pred odhodom iz Rima se mi je vsrečilo k papežu spušenimu biti. Najdel sim papeža s trojno stražo obdaniga per zapertih vratih. Pij je bil po navadi perjazen, vender nekaj bolj zamišljen“. Jez sim že na pol jetnik, in moja zgodba ni ravno veliko drugači, kakor Pija VI. in VII. Vender sim, hvala Bogu, zdrav in perpravljen izpiti kelih terpljenja. Vjetje in jetništvo mojih sprednikov je bilo cerkvi k velikimu blagoslovu, nadjam se, da bo tudi ta zopernost, ki se z menoj godi. V Rimu najdem zdaj zgolj britkost; ako se hočem potolažiti, se moram na druge strani ozreti. Angličanje in Amerika mi veliko tolažilo dajejo. Ravno tako shod škofov v Würzburgu. — Upam, da mi bo Bog tudi v Rimu še veselje storil. Gospod hoče svojo cerkev poskusiti v glavi in v udih. Je veliko kokelja v vinogradu Gospodovim, ta se mora izpleti. Zgodi se volja božja! Povejte vsim škofam in vernim, komur pridete, v kakšnim stanu se znajdem, da bi za me

molili, in oznanite vsim moje pozdravljenje in blagoslov!“ Tako je govoril naš veliki papež malo pred hudim viharjem v Rimu. Bl.

Na Ogerskim se še le zdaj svitleji razodeva, kaj je silnimu vzdigovanju ljudstva toliko pospeha in toliko terdovratnosti dalo. Ni šlo namreč samo za oblast deželsko, ktero bi bili nekteri postranski ljudje radi v roke dobili; temuč tudi za vero. Protestantje so mislili, katolško vero vso sčasama zatrete, da bi vse Ogersko eno zmoto, Lutrovo, za resnico imelo bilo; Košut, vojvoda Ogerskiga punta sam ni katolčan. Pa kaže se že, da je Bog sklepe sovražnikov svete cerkve v nič storil, in njih modrost osramotil.

V Aleksandrii, velikim kupčijskim mestu v Egiptu je katolčanam Božične dni pervikrat velik zvon zapel, je to prvi zvon, ki se v Turškim cesarstvu sme glasiti; Egiptovski oblastnik je toliko nagnjen kristjanam, da jim je dovolil, kar več sto let niso smeli imeti.

V severno-amerikanskih deržavah, kjer je dozday le en nadškof bil, v Baltimori, se bodo za naprej trije šteli, namreč še v Oregonu in v Šent-Ludviku (Saint Louis). Te deržave so zdaj spet en dorastik dobile, namreč Kalifornijo, v kteri deželi se je silno veliko zlata našlo; zatorej tje naseljenci iz vsih strani dero. Ker je med temi naseljenci veliko katolčanov, bodo neki papež Pij IX. kmalo apostolskiga namestnika kakor škofa tje poslali. V Ameriki sploh katolški veri še velike zmage obetajo; krivovercam se ona če dalje bolj hvale vredna kaže; tudi njenih posebnih naprav, minihov in nun, med njimi Jezuitov in Usmiljenih sester, Amerikanci jih ne zaničujejo tako kakor Evropejci semtertje. Tode hudo vojsko bo katolška vera še tamkej imela. V več stranah še suznost gospodari; še se na tavžente ubogih Zamurcov iz Afrike vsako leto vpeljuje, in z njimi, kakor per nas z živino kupčuje. In razne krivoverstva hočejo na zadnje vso razodeto vero podkopati, in novo ali staro nevero in ajdovstvo vsiliti. Še k temu malovredne bukve in novice vsako zmoto in hudobijo raznašajo, tako da je dalje več od posebnih hudodelstev, ubojev, slišati.

Iz Bona. Kakor se mlajši duhovstvo, navdihneno z naj boljšim cerkvenim duham, goreče in trudno prizadeva za božjo reč; dajo nam tudi mladi bogoslovci, zlasti pa konviktoristi, naj boljši upanje za prihodnost cerkve. Med njimi zavedenje in žeja znanstev, kakoršno se redko najde med novinci bogoslovja. K. Z. I.

Parski zbor je perčel sam s prestolnim govorom, v kterim se proti koncu tako bere: „Naj Vsigamogočni roko varstva tudi dalje nad nas steguje, naj stori, da kralj in narod spoznajo Njegovo voljo, in pot, ktera edino vodi k stanovitni blaženosti in blagoslovu“. Levičniki v zboru so se v jezik grizli, ko je kralj očitno pričal, da brez božjiga blagoslova ni sreče, ni zveličavnosti.

Iz Zagreba. Juri Karel Bente, rojen iz Bravnšvajga, se je 31. Prosenca svojimu avgsbursko-evangeliskimu vernimu odpovedal, in se je podal v naročje matere katolške cerkve. K. Z. I.

Vladimir Pečerin. V novi Londonski Šent-Jurski cerkvi, ima od nekteriga časa sem pridige glasoviti mož, mašnik Vladimir Pečerin. Že ime

kaže, de ta duhoven ni Angličan; Rus je. V mladih letih je bil profesor na visokih šolah v Moskvi; odperl je svoje serce nebeški resnici, in se iz razkolnika (schismatika) spremenil v verniga sina katoliške cerkve. Božje usmiljenje ga je vodilo, de se je ves službi Gospodovi vdal, in bil v duhovstvo posvečen. Ako ravno glasovanje razodeva, de ni rojen Angličan, vender njegovi govori prečudno moč imajo do sere poslušavcov, in sicer skorej veči vspeh, kakor besede glasovitih govornikov (pridigarjev), Giltisa, Wisemana, in O' Devgera. Kolikorkrat pridigova ta apostelski spreobrnjeni, je na trume protestantov per pridigi. — To je veselo slisati. Bog daj srečo sinu matere Slavije!

Blahovest.

Vesela novica.

Tretjo nedeljo v postu 11. Sušca tega leta je bilo v Koritnici na Tominskem spomina vredno cerkveno opravilo obhajano. G. Filip Brezušček novozvoljeni fajmošter Koriške fare in g. Andrej Brezušček novoposvečeni mašnik, brata iz Kanalskiga Kala doma, sta bila ob 10 uri zjutrej v družbi sedem duhovnov v cerkvenih oblačilih, od svojih poštenih kmetijskih starižev, od g. Jerneja Košarja, kantonskiga komisarja iz Tomina in od šolske mladosti med gromčim streljenjem in veselim zvonenjem iz farovža v farno cerkev s. Lamberta spremljena. V cerkev pridši je nar pred g. Andrej Peternel, Volčanski fajmošter in ogleda šol Tominske tehantije novozvoljeniga fajmoštra pričujočimu ljudstvu pred oči postavil in perporočil. Na to je novoposvečeni mašnik z prijetnim glasom zapel pesem s. Duha in po dokončani pesmi je začel prvič dar s. maše opravljati, per katerim se je s prav spodobno serčnostjo obnašal.

Med s. mašo je zgorej imenovani Volčanski fajmošter pričujočim poslušavcam s permerjenim poučenjem in z gladko besedo od dolžnost duhovnih pastirjev do svojih ovčic pridigoval. Fl....

Kaj je Katekizem?

„Katekizem je poduk v kersansko-katoliškem nauku; tako se tudi sploh imenujejo bukve, v kterih se ta nauk najde“. To zaznavo od Katekizma nam dajo bukve za šole, v kterih je kersanski-katoliški nauk za otroke, in to zaznavo ali zapopadik smo dosihmal Slovenci od Katekizma imeli. Pa kako je moglo pobožne ušesa zaboleti, kdor je v perkladnim listu k Novicam naznanjene bukve pod tem le naslovam bral: „Katekizem, kteri uči prešiče plemeniti, rediti“ itd. Častitljivo ime „Katekizem“ in prešiči — joj, kakó gerdo to po ušesih zvoní!!!

Izreki sv. Nila opata od molitve.

V.

Molitev brez raztresenja je nar viksi razsvetljenje duha.

Ako moliti hočeš, zaničaj vse, de vse zadobiš.

Moli pred vsim drugim, de boš očišen od nevednosti, pozabljivosti, in dalej, de boš rešen od vse raztresenosti in zapuščenosti.

Iši v molitvi samuč pravičnost, to je spoznanje, in drugo se ti bo perverglo.

Pravično je, ne samo za svoje lastno očišenje moliti, temuč tudi za očišenje drugih; tako posnemaš opravilo svetih angelov.

Dobro poglej, ali si se k molitvi podal, le samo Bogu službo skazati, ali te je tje človeška hvala k molitvi perpeljala.

Moli si v družini ali sam, skerben bodi, de ne moliš le iz navade, temuč v duhu.

V duhu moliš, ako si v premišljevanji z vsim spoštovanjem, in moliš poln grivenge in žalosti svoje duše nad svojimi grehi z ponižnim zdihovanjem brez besedi.

VI.

Ako se ob časi molitve tvoj duh po stvaréh ozira, še ne uměš ko duhovski človek moliti, ampak si še iz sveta.

Ako želiš moliti, je potreba, de ti Bog dar molitve da; prosi ga za-nj s temi besedami: Posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo.

Ako si bogoslovec, boš prav molil: in če boš bogoslovec in boš prav molil, bo pravi bogoslovec iz tebe.

Kdor bi rad dobro molil, zravno se pa jezi, in misli na razžaljenje bližnjiga, je nespameten, podoban je namreč tistimu, ki bi rad prav tenko vidil, in si oči praši.

Ako moliti želiš, ne stori nič takiga, kar je molitvi nasproti, de ti bo Bog naproti prišel, in se s teboj sprehajal.

Ne boš v stani prav moliti, ako si v posvetne reči in opravila zamotan in z velikimi skerbmi obtežan, zakaj molitev je odprava zunajnih misli.

I s k r e.

Nobeden ti Kristusa ne odvzame, — dokler se ti sam Njemu ne odvzameš. S. Ambrož.

Smerti je vreden, kdor koli noče Tebi živeti, o Kristus! Kdor koli ni v tebi moder, on ni moder. S. Avguštin.

Věčnost se bliža, pa ne mislimo!

Oh, v življenji človek velikrat toži, de ima slab spomin, de vse pozabi; spovednik mora domestiti, kar pozabimo, mora pomagati, de bi se spoznali in pregledali. Ob smertni uri pa umirajočimu grešniku take pomoči ne bo potreba. Božja pravica, za katero on ni maral v zdravji, ko je v naj globokejših globočinah svoje dušne temote dremal, ga bo takrat v svojim serdu obsijala. Vse kar bo okoli njegove smertne postelje, mu bo klicalo v spomin njegove grehe; posli, ki jim je dajal pohujšanje; otroci, ki jih je slabo redil; žena, ki ji je s svojimi nagnusnimi strastimi žalost delal; služabniki svete cerkve, ki jih je zaničeval; nesramne podobe, ki so njegovi poželjivosti stregle, in morebiti še po stenah vise; premoženje, ki ga je v slabo obračal; lepotija zraven dolžnikov, ki jih ni plačal, in ubozih, ki jim milosti ni skazoval; vse, vse bo zoper njega pričalo, „nebo odkrije njegovo hudobijo in zemlja se zoper njega spunta, pravi s. pismo. (Jan. 20, 27.)